

19/12/2016

לכבוד

חברי הכנסת ה-20

הנדון: בקשה לפעולה מהירה במסגרת דיוני התקציב והקצאת כ- 52 מיליון ש"ח להוצאת 18,000 אמהות חד הוריות (הורות עצמאיות) ממעגל העוני

בשם קבוצה גדולה של אמהות חד הוריות מכל הארץ הפועלת בשיתוף עם ארגונים ומחלקות לעבודה קהילתית ביישובים שונים, אנו פונות אלייך בבקשה לפגישה דחופה בנושא שבנדון. בישראל למעלה מ-140 אלף משפחות חד הוריות המונות כ-520 אלף איש ואישה. מצבן של אמהות אלה בכל הנוגע ליכולת הקיום הבסיסית בכבוד, יכולת ההשתכרות וקבלת מזונות הילדים ונושאים רבים אחרים עומדים על שולחנה של החברה הישראלית כבר שנים רבות אך במיוחד מאז הגזירות הכלכליות של שנת 2002-3.

בימים האחרונים אנו עדים להעברות תקציביות גבוהות ביותר לפעולות אשר נחיצותם כלל לא ברורה. כך למשל התברר כי הממשלה מתכוונת לאשר תקציב של 160 מיליון ש"ח כדי להמשיך ולהפעיל את רשות השידור האמורה להסגר בסוף חודש מרץ וזאת אך ורק משיקולים פוליטיים אך במקביל לא נמצא תקציב שנתי של 52 מיליון ש"ח שיאפשר הסרת החסם המרכזי המונע מאמהות חד הוריות (הורות עצמאיות) לפרוץ את מחסום העוני והמצוקה הכלכלית.

אנו מבקשים כי תפעלו כבר בימים הקרובים ולפני אישור תקציב המדינה לשנים 2017-18 כדי לגייס, את התקציב שיאפשר הוצאתן של 18,000 משפחות חד הוריות ממעגל העוני.

מנתוני הביטוח הלאומי שהועברו אלינו בשנת 2014 ואשר למיטב המידע המצוי ברשותנו תקפים פחות או יותר גם עתה, (למעט עלייה באחוז הגבייה מן האבות המוחייבים בתשלום המזונות) עולה כי בשנת 2013 (בדומה לארבע השנים שקדמו לה) קיבלו כאמור 18,283 נשים מזונות מהביטוח הלאומי בסכום כולל של 418 מיליון ש"ח מתוכם נגבו 55% שהם יותר מ-200 מיליון ש"ח. מהנתונים עולה עוד כי הסכום הממוצע שאותו קיבלה אם חד הורית כדמי מזונות היה כ-1800 ש"ח שהתחלקו על פי המתווה הבא:

- 74.2% (14,000) מהנשים קיבלו את המזונות לפי פסק הדין שנקבע להם שמשמעותו עד 2,700 ש"ח לילד אחד ו-3,200 ש"ח לשני ילדים ויותר. – מדובר בנשים שבמידה ועובדות הרי שהכנסתן, יחד עם תשלום המזונות אינה גדולה מסכום תקנת התשלום של הביטוח הלאומי
- 20.5% (4,000) מהנשים קיבלו סכומים מופחתים לפי תקנות הביטוח הלאומי כשאלו קוזזו מול ההכנסות שהיו להן מעבודה. במקרה זה מדובר בנשים שהחליטו לעבוד ככל שהן יכולות ותשלום המזונות מקוזז לפי גובה השכר שהן מקבלות עד לתקרה של כ-6,000 ש"ח שמעליה אינם זכאיות לתשלום כל שהוא. על פי נתוני הביטוח הלאומי, הפסידו נשים אלו בסה"כ סכום של כ-52 מיליון ש"ח אשר במידה לא היה קיים הדיסרגארד זהו כל הסכום שהיה עולה למדינה אך לנשים עצמן היה מתאפשר להרויח הרבה יותר.
- 5.3% (1,200) מהנשים קיבלו את סכומי המזונות לפי התקנות ללא קיזוז כל שהוא. כאן מדובר בנשים שאינן עובדות ומסתפקות בתשלום המזונות על פי תקנות הביטוח הלאומי

בחינת החלופות השונות הביאה אותנו למסקנה כי יש שתי חלופות מרכזיות:

1. ביטול מלא של הדיסרגרד וביטול התקרה המקסימלית – המשמעות. כל אם חד הוריות שרוצה לקבל את מזונות ילדיה באמצעות הביטוח הלאומי תוכל לעשות זאת כאשר במקביל תוכל להשתכר ככל שתחפוץ. – היתרון המרכזי של חלופה זו – צדק חברתי וכלכלי אמיתי. המדינה ממשיכה לתת מימון ביניים של מזונות הילדים אבל האחריות לתעסוקה עוברת לאמהות. מבחינה תקציבית מדובר בעלות של כ-55 מיליון ש"ח לשנה. סכום בטל בשישים לעומת היתרונות שתקבל המדינה בצריכה מדווחת ואפילו בתשלומי מיסים.

אצל: עמותת "ידיד" - מרכזי זכויות בקהילה

רחוב פייר קניג 28 ירושלים 93469 | טל. 02-6790710 | פקס. 02-6790340 | כתובת למכתבים: ת.ד. 53151 ירושלים 91531

www.yedid.org.il | yedid@yedid.org.il

2. ביטול מלא של הדיסרגארד וקביעת תקרה מקסימלית שמעליה תהייה זכאות למזונות ילדים חלקית התקרה המוצעת היא השכר הממוצע במשק. (צריך לזכור שבשל נקודות זיכוי שאם חד הורית מקבלת הרי שעד סכום של כ- 9,500 ש"ח היא אינה משלמת מס הכנסה או שהתשלום הוא נמוך מאד). – מעבר לסכום זה יקוזזו מחצית כספי המזונות עד לסכום של 12,000 ש"ח ויופחתו לגמרי מעבר לסכום זה. עלות פיילוט זה כ-50 מליון ש"ח לשנה.

חשוב לציין את הנקודות הבאות:

א. במהלך השנים בוצעו מספר גדול של תוכניות לקידום תעסוקתי של אמהות חד הוריות על ידי משרדי הממשלה השונים ובעיקר משרד האוצר. תוצאות תוכניות אלה כפי שתוארו בדו"ח מבקר המדינה הינן אפסיות, במקרה הטוב. מדובר בתוכניות אשר העניקו כספי מדינה בהיקפים גדולים לגופים חיצוניים במקום להשתמש בכספים כדי להסיר את חסם חוק המזונות וחסמים אחרים. תוכנית הפיילוט היא הזדמנות מצויינת כדי לבחון תפישת עולם חדשה שבעיקרה העברת האחריות לאם החד הורית תוך שהמדינה מעבירה לה, כמימון ביניים, את מזונות הילדים המשמשים כרשת של בטחון קיומי מינימלי.

ב. הסרת החשש של משרד האוצר מפני פריצת המסגרת כיון שמדובר בהוראת שעה שמטרתה בחינת הנושא על קבוצה מוגדרת וגדולה של אמהות חד הוריות – תוצאות חיוביות יביאו לשינוי תפישתי מבורך ובמקרה של תוצאות שליליות הרי שכאן נוכל רק להצטער על כך שהנשים לא ניצלו את הסרת החסם בצורה המיטבית.

האינטרס הכלכלי של המדינה הוא כי אמהות יחזרו למעגל העבודה, יהיו חלק יצרני בו ויוכלו להתפתח כלכלית ואישית. על המדינה לדאוג כי הדור הבא יהיה דור יצרני ולא דור נרחב למצוקה. על המדינה לקחת אחריות ולתת תמיכה ולעודד אמהות חד הוריות לחזור ולהשתלב בשוק העבודה, ולא "להעניש" אותן בביטול הזכות למזונות. אינטרס המדינה הינו בשני המשורים, הכלכלי והחברתי כאחד.

בברכה,

רון מלמד
סמנכ"ל מדיניות חברתית
עמותת "ידיד"

בובה לוי
מייסדות ומנהלות שותפות
הקול הנשי